

עפ"ת (חיפה) 30497-05-25 - חיים מזרחי נ' מדינת ישראל

בית המשפט המחוזי בחיפה בשבתו כבית-משפט לערעורים פליליים

עפ"ת 30497-05-25 מזרחי נ' מדינת ישראל
תיק חיצוני: 592227/2020

לפני כבוד השופט נתנאל בנישו

חיים מזרחי ע"י ב"כ עוה"ד אולג פרגין

**מערער
נגד**

מדינת ישראל ע"י ב"כ עוה"ד אופיר כהן

משיבה

ערעור על גזר דינו של בית המשפט השלום לתעבורה בחיפה (כב' השופט א' לרנר)
בת"ד 4550-11-20 מיום 03.04.2025
(הערעור התקבל)

פסק דין

בפניי ערעור על חומרת העונש שהוטל על המערער, בכל הנוגע לרכיב המאסר בפועל ואופן ריצויו.

ההליכים בפני בית המשפט קמא

ביום 12.11.2020 הוגש נגד המערער כתב אישום, המייחס לו עבירות של נהיגה בזמן פסילה, נהיגה ללא רישיון נהיגה (מעולם לא הוצא לסוג זה), נהיגה ברכב ללא ביטוח, התנהגות הגורמת נזק, עקיפה כשהדרך לא פנויה, נהיגה בקלות ראש וכן נהיגה כשרישיון הנהיגה פקע מעל שנתיים. בכתב האישום מתואר אירוע שהתרחש ביום 11.09.2020, עת המערער שנהג באופנוע עקף רכב כאשר הדרך לא פנויה וכתוצאה מכך התנגש בשלושה כלי רכב ונפצע. אותה העת נהג המערער כשהוא בלתי מורשה לאופנוע, כאשר הוא פסול לנהיגה עקב פסק דין קודם, אין ברשותו תעודת ביטוח ורישיון הנהיגה שלו פקע בשנת 1985.

המערער הודה בעבירות המיוחסות לו בכתב אישום זה, ובתאריך 07.02.2022 צירף 4 תיקים בעבירות של נהיגה ברכב שנאסר השימוש בו, נהיגה בזמן פקיעת רישיון, נהיגה ללא ביטוח ונהיגה כשרישיון

הנהיגה פקע. במעמד זה אף נשלח לקבלת תסקיר משירות המבחן וחוות דעת הממונה על עבודות השירות. ברם, המערער לא התייצב בפני הממונה על עבודות השירות ואף לא בפני שירות המבחן.

בתאריך 30.10.2022 צירף עוד 2 תיקים (עבירות של נהיגה בפסילה ונהיגה כאשר הרישיון פקע). והמערער נשלח בשנית לשירות המבחן למבוגרים וכן לבחינת התאמה להליך בפני בית המשפט הקהילתי. גם לפגישות האמורות לא התייצב המערער.

על אף האמור, בדיון שהתקיים ביום 12.12.2022, הורה בית המשפט לשירות המבחן להגיש תסקיר בעניינו, אלא שגם לפגישה שנקבעה לצורך זה לא התייצב המערער. בית המשפט לא אמר נואש ובדיון שהתקיים ביום 02.03.2023, הורה פעם נוספת על הגשת חוות דעת הממונה על עבודות השירות. בהתאם לכך, זומן המערער, אך שוב לא התייצב. במקביל, הודיע שירות המבחן לבית המשפט כי ניסיון נוסף לפגוש את המערער לא צלח, שכן הוא לא התייצב לפגישה שנקבעה. לאחר מספר דחיות, עקב אי התייצבות הנאשם, הוצאת צווי הבאה, התליית ההליכים וחדושם, החלפת ייצוג, ביקש המערער לצרף תיק נוסף (19.12.2024-תיק 4470-12-23, עבירה של נהיגה כאשר הרישיון פקע). באותו מועד, ביקש אף להישלח לקבלת תסקיר עונש, אך בקשה זו נדחתה תוך שבית המשפט מציין כי המערער הופנה חמש פעמים לשירות המבחן ולא שיתף פעולה. בישיבה זו טענו הצדדים לעונש ובית המשפט הפנה את המערער לקבלת חוות דעת הממונה על עבודות שירות. אלא שגם הפעם לא התייצב המערער לפגישה שנקבעה לו לשם בדיקת התאמתו.

במסגרת הראיות לעונש, הוגש לבית המשפט גיליון תעבורתי, בו פורט כי המערער הוציא רישיון נהיגה בשנת 1980 וצבר לחובתו 19 הרשעות קודמות, לרבות בעבירות של נהיגה בזמן פסילה, נהיגה תחת השפעת אלכוהול, נהיגה ללא רישיון נהיגה תקף ועוד. בגין חלק מהעבירות, ריצה עונשי מאסר.

כמו כן, הוגש תיעוד רפואי ממנו עולה כי המערער חולה בשכמת הכבד החל משנת 2013. כמו כן, הוגשו מסמכי הביטוח הלאומי בהם צוין כי המערער זכאי לקצבת נכות כללית, בגין נכות רפואית בגובה 70% ואי כושר עבודה ב-100%.

בהמשך, נדחתה מספר פעמים הקראת גזר הדין, בשל מצבו הבריאותי של המערער וכן אשפוזו, עד שביום 03.04.2025 נגזר דינו.

במועד האמור הקריא בית המשפט את גזר דינו.

לאחר שסקר את טיעוני הצדדים לעונש ואת דבריו של הנאשם, ואף עמד על הערכים המוגנים שנפגעו עקב מעשיו של המערער, קבע בית המשפט קמא מתחמי ענישה נפרדים בשל כל אחד מהאירועים שפורטו בתיקים השונים בהם הורשע.

כן פירט בית המשפט באשר לחומרה הטמונה בעבירות אותן ביצע המערער, ועמד על הענישה הנוהגת לגביהן.

בהתאם לכך, קבע בית המשפט קמא מתחמי ענישה כאמור, הנעים בין מספר חודשי מאסר הניתן לרצותם בעבודות שירות ועד 20 חודשי מאסר לריצוי בפועל בגין העבירות החמורות יותר (העבירות הקשורות לאירוע התאונה עם קטנוע, והעבירות של נהיגה בזמן פסילה וללא רישיון נהיגה תקף), וכן פסילת רישיון נהיגה בפועל ורכיבי ענישה נלווים.

באשר לנסיבות שאינן קשורות בביצוע העבירות, ציין בית המשפט כי המערער הודה, קיבל אחריות על מעשיו וחסך זמן שיפוטי יקר. כן צוין שחלפו למעלה מארבע שנים מביצוע העבירה הראשונה, עליה נתן את הדין, ושנה מהעבירה האחרונה.

לצד האמור, התייחס בית המשפט לצבר העבירות, רציפותן והעובדה שהמערער המשיך וביצע עבירות חמורות גם כאשר תלויים ועומדים נגדו הליכים משפטיים בגין עבירות נוספות.

בנוסף, בית המשפט ציין כי המערער היה האחראי הכמעט בלעדי לעיכוב ההליכים בעניינו, זאת בשל חוסר שיתוף פעולה עם גורמים מקצועיים (שירות המבחן והממונה על עבודות השירות), ניתוק קשר עם סנגורו, היעדרות מדיונים ועוד. כך ציין בית המשפט כי המערער לא התייצב לפגישות שנקבעו לו בשירות המבחן ואף לא עם הממונה על עבודות השירות, למרות חמש הזדמנויות שניתנו לו לעשות כן.

בנסיבות אלה, קבע בית המשפט כי לא נמצא כל הליך טיפולי או שיקומי העומד לזכותו של המערער. כן הוזכר כי למערער עבר תעבורתי מכביד, כאשר אף ריצה שני מאסרים. עם זאת, ציין בית המשפט כי מאז שנת 2012 הורשע המערער רק בשלוש עבירות.

כן התייחס בית המשפט למצבו הרפואי המורכב של המערער, כעולה מהמסמכים שהוצגו, ואף מהתרשמות בלתי אמצעית באולם. עם זאת, סייג בית המשפט כי התיעוד הרפואי אינו מלמד על החמרה במצבו של המערער בעת האחרונה. לאור זאת, קבע בית המשפט כי אם המערער היה יכול לבצע את העבירות במצבו, הוא יכול לרצות את העונש בגין. בית המשפט אף דחה את הטענה כי מאסר יסכן את חייו של המערער או כי יש צורך לבדוק עם שירות בתי הסוהר האם קיימים תנאי כליאה הולמים בעניינו. בעניין זה, קבע בית המשפט כי לא הוצגה בפניו כל ראיה התומכת בטענה, ולו ברמה הראשונית.

לצד האמור, קבע בית המשפט כי להתרשמותו המערער אינו מבין את חומרת מעשיו ועל כן קיים סיכון ממשי כי ישוב לסורו.

על רקע האמור, מצא בית המשפט להטיל על המערער עונש הנמצא מעט מעל אמצע מתחמי הענישה, מבלי לסכום את הענישה בגין צבר העבירות באופן אריתמטי.

בנוסף, בשים לב למצבו הכלכלי של המערער ונסיבותיו האישיות, מצא בית המשפט להימנע מהטלת קנס.

לנוכח כלל האמור, הטיל בית המשפט על המערער 18 חודשי מאסר לריצוי בפועל, פסילה בפועל בת 5 שנים (בניכוי הפסילה עד תום ההליכים), פסילה על תנאי, מאסר על תנאי והתחייבות כספית.

טיעוני הצדדים בערעור

כאמור, טענתו המרכזית של ב"כ המערער היא כי לא היה מקום לגזור עליו עונש מאסר ממשי, בשים לב לנסיבותיו האישיות הייחודיות.

בעניין זה, נטען כי המערער בן 62, אלמן, אשר שני ילדיו חיים בחו"ל. הוא מתגורר בגפו ונזקק לטיפול רפואי מורכב בשל מחלותיו הכרוניות הקשות. כן נטען כי הוא מועמד לניתוח להחלפת ברך, מתקשה בניידות ונעזר בקביים. עוד מפנה ב"כ המערער לדו"ח סוציאלי ממרפאה לטיפול בהתמכרויות, לפיו המערער מטופל במסגרת המרכז מזה שנים רבות. במסגרת זו, מקבל טיפול תרופתי מסוג מתדון וכן שיחות טיפוליות. כן צוין כי הוא מגלה רצון ונכונות לשיקום חייו.

מעבר לכך, מפנה הסנגור למסמכים רפואיים, מהם עולה מצבו הבריאותי המורכב של המערער, הן בפן הרפואי והן בפן הנפשי.

על רקע מצבו האמור, בשל נזקקותו לטיפול רפואי וסיעודי יום יומי, נטען כי העונש שהוטל על המערער חורג לחומרה באופן קיצוני. כן מפנה הסנגור לפסקי דין שונים שניתנו על ידי בית המשפט העליון ועל ידי ערכאות נמוכות יותר, בהם הוטלו עונשי מאסר קצרים הרבה יותר, חלקם לריצוי בעבודות שירות.

הסנגור אף מתייחס לאי התייצבותו של המערער בפני הממונה על עבודות שירות ומסביר כי במועד שנקבע לכך הוא היה מאושפז בבית החולים, עובדה שהודעה לבית המשפט. למרות האמור, בית המשפט החליט שלא לתת למערער הזדמנות נוספת להגיע לממונה. לאור האמור, תחושת הסנגור היא כי חלק מהעונש נבע מחוסר שביעות רצונו של בית המשפט מהתנהלות המערער.

על רקע האמור, נטען כי ראוי היה שבית המשפט יסתפק בעונש מאסר מתון יותר ואף יאפשר את

ריצויו בעבודות שירות. בהתאם לכך, אף עותר הסנגור לקבל חוות דעת של שירות המבחן ושל הממונה על עבודות שירות לפני ההכרעה בערעור, או, למצער, לקבל את חוות דעת בנוגע ליכולת שירות בתי הסוהר לקלוט את המערער ולהבטיח כי ירצה את עונשו בתנאים הולמים.

ב"כ המשיבה מתנגד לערעור, תוך שהוא סומך את ידיו על פסק דינו של בית המשפט קמא. ב"כ המשיבה עומד על חומרת מעשיו של המערער, ועל עברו התעבורתי הלקוי כנסיבות אשר הצדיקו הטלת עונש מאסר ממשי ממושך. כן מפנה התובע למעורבות המערער בתאונה, הממחישה כי פוטנציאל הסיכון שנבע מנהיגותו של המערער ללא רישיון, בזמן פסילה, וללא ביטוח, אכן התממש, גם אם למרבה המזל באופן מינורי. בנוסף, מציין ב"כ המשיבה את קביעתו של בית המשפט קמא באשר להתרשמותו כי המערער אינו מבין את חומרת מעשיו ולא קיבל עליהם אחריות מלאה. גם התובע תומך את דבריו בפסיקה.

המערער, שקיבל את רשות הדיבור, עמד על נסיבות חייו הקשות, כאשר אשתו, שהייתה כל עולמו, נפטרה לפני כעשר שנים. המערער ביקש את רחמי בית המשפט.

דין והכרעה

דומה כי אין צורך להכביר מילים בנוגע לחומרת העבירות בהן הורשע המערער. התנהלותו של המערער לאורך השנים בתחום התעבורה מלמדת כאלף עדים על יחסו המזלזל ועל פריקת כל עול. העובדה כי המערער שב ונהג בזמן פסילה, וללא רישיון נהיגה לאורך עשרות שנים ועד לפני שנים מועטות, מטילה ספק רב באפשרות כי ינהג באופן שונה בהמשך.

בדומה, נראה כי עד כה לא היו בעונשים שהוטלו על המערער כדי להרתיעו, והוא חזר פעם אחר פעם לסורו, תוך שהוא מסכן שוב ושוב את משתמשי הדרך. המסוכנות האמורה לא נותרה במישור התיאורטי בלבד, אלא לבשה אופי מעשי כאשר המערער היה מעורב בתאונת דרכים, בנסיבות שפורטו.

על כך יש להוסיף את צבר העבירות עליהן נתן המערער את הדין במקרה הנוכחי, ואף את עברו המכביד, הכולל שלושה מאסרים (2004 ו-2012), ולא פחות מ-19 הרשעות, חלקן גם לאחר שהוגש כתב האישום נשוא ערעור זה.

ראויה לציון במיוחד העובדה כי למרות כל אלה המערער התמיד בנהיגה כאשר רישיונו פקע מזה קרוב ל-40 שנה (!), והוא לא מצא לנכון לשנות מציאות זו, שלא הייתה גזרת גורל.

ואם לא די בכך, עומדת התרשמותו של בית המשפט כי המערער אמנם הודה במיוחד לו, אך לא הפנים את חומרת מעשיו ועלול למעוד שוב.

על רקע האמור, מצוי עניינו של המערער בין המקרים בהם מוצדק להטיל עונש מאסר לריצוי בפועל מאחורי סורג ובריה לתקופה לא קצרה (ראו לדוגמא מיני רבים: רע"פ 8013/13 **מסעוד נ' מדינת ישראל** (פורסם בנבו, 18.12.2013), רע"פ 321/14 **סלאמה נ' מדינת ישראל** (פורסם בנבו, 26.01.2014), רע"פ 2910/20 מוחמד נ' מדינת ישראל (פורסם בנבו, 07.05.2020), רע"פ 1483/19 **ליפשיץ נ' מדינת ישראל** (פורסם בנבו, 06.03.2019) רע"פ 1211/12 **ישראלי נ' מדינת ישראל** (פורסם בנבו, 15.02.2012)).

לא זו אף זו, אלא שבטרם גזר בית המשפט קמא על המערער מאסר כאמור, הוא היה נכון לבדוק את התאמתו לריצוי המאסר בעבודות שירות. אלא שהמערער הכשיל אפשרות זו במו ידיו, כאשר נמנע מהתייצבות בפני הממונה. אדגיש כי, בניגוד לטענת הסנגור, אין מדובר במקרה אחד בו נבצר מהמערער להתייצב בשל אשפוז, אלא בלא פחות מחמש הזדמנויות, אותן לא השכיל המערער לנצל. זאת ועוד, מהתנהלות המערער לאורך הדיונים וכן מיתר המסמכים שהוגשו (ר.פ. תעבורתי וכן מסמכים רפואיים) עולה בבירור כי למערער אין יכולת של ממש לבצע עבודות שירות ולהתמיד בריצוי עונש במסגרת זו. על רקע האמור, בדין ראה בית המשפט קמא לגזור את העונש מבלי לתת הזדמנות נוספת לקבלת חוות דעת.

הוא הדין לגבי תסקיר שירות המבחן לעונש, הליך אשר הורד לטמיון עקב חוסר שיתוף פעולה מתמשך של המערער, שנמנע פעם אחר פעם מהתייצבות לפגישות שנקבעו לו.

מהטעם האמור, ואף לאור מסקנתי באשר לעונש הראוי למערער, אף אני איני מוצא להיעתר לבקשת הסנגור לקבלת חוות דעת של שירות המבחן, של הממונה על עבודות שירות או של שב"ס לפני מתן פסק הדין בערעור. אציין עוד כי לא התרשמתי שמצבו הרפואי המורכב של המערער מונע את קליטתו על ידי שירות בתי הסוהר, אשר למיטב הבנתי ערוך לטפל גם באנשים במצבו.

ויפים לעניין זה קביעותיו של בית המשפט העליון בע"פ 4456/14 **קלנר ואח' נ' מדינת ישראל**, (פורסם בנבו, 29.12.2015):

"גם נאשם החולה במחלה קשה, או כזה שהמאסר יסב לו סבל רב וייחודי, עלול להישלח לשאת בעונש מאסר בפועל, מאחורי סורג ובריה. הדברים נכונים גם כאשר עסקינן במי שמצבו הבריאותי רעוע. כבר נפסק כי '[...] מצב בריאותי קשה - איננו צריך בהכרח להקנות לעבריין פטור מעונש מאסר בפועל בגין מעשיו הרעים, ככל שעונש זה מוצדק לגביו לאחר הרשעתו [...]']' (עניין פלוני, פסקה 14). כאשר עסקינן במצב רפואי, ככלל, הנחת המוצא היא כי גורמי הרפואה בשירות בתי הסוהר ערוכים לטפל באסירים במצבים רפואיים שונים, כולל כאלה שאינם פשוטים כלל ועיקר. את מצבו הרפואי של מי שהורשע בדין יש

**לאזן עם שיקולים רלוונטיים אחרים, ובכלל אלה הסיכון שנשקף לציבור ממנו.
אין אפוא בדברינו אלה משום קביעת כלל שלפיו טענה לקיצור תוחלת חיים
נושאת בצידה, מניה וביה, חסינות מפני עונש מאסר בפועל"**

ועם כל האמור, לא ניתן להתעלם מהנסיבות לקולא העומדות לזכות המערער. המערער בן 62, אלמן מזה 10 שנים, ללא כל משפחה קרובה בארץ, ככל הנראה סובל מהתמכרות, ממצב דיכאוני, ממחלות כרוניות, וכן ממגבלות קשות על תנועתו.

בית המשפט קמא היה ער לנסיבות האמורות, אך לטעמי לא נתן להן ביטוי מספק בכל הקשור לאורך המאסר אשר נגזר.

ואכן, גם אם עונש המאסר לריצוי בפועל שנגזר נתמך בחלק מהפסיקה, כאשר בפניי מערער אשר לא שפר עליו גורלו מהבחינה האישית והרפואית, נראה כי יש לתת ביטוי ממשי יותר לנסיבותיו הייחודיות.

זאת ועוד, על רקע מצבו האמור של המערער, עונש מאסר שיידרש לרצות יקשה עליו הרבה יותר מאשר על אדם חף ממגבלות. המדובר בשיקול עונשי שראוי בעיניי לתת לו משקל משמעותי יותר (באשר לאיזון).

בשים לב לאמור, ובמידה רבה לפני משורת הדין, מצאתי להתערב בגזר דינו של בית המשפט, בכל הנוגע לעונש המאסר. עם זאת, התחשבות במערער תיעשה תוך המרת חלק מהמאסר בפועל למאסר מותנה, אשר אני תקווה כי יתרום להרתעת המערער.

סוף דבר

בהתאם לאמור, **מתקבל הערעור**, באופן זה שחלף 24 חודשי המאסר שהוטלו על המערער (18 חודשי מאסר לריצוי בפועל וכן 6 חודשי מאסר מותנים), יהיה עליו לרצות **12 חודשי מאסר בפועל**, **בעוד 12 חודשי מאסר יהיו על תנאי**, בהתאם לתנאים שנקבעו על ידי בית משפט קמא.

המערער יתייצב לריצוי עונשו ביום 1/7/25 עד שעה 10:00 בבית מעצר קישון או על פי החלטת שב"ס כשברשותו תעודת זהות או דרכון.

באפשרות המערער לתאם את הכניסה למאסר, כולל אפשרות למיין מוקדם, עם ענף אבחון ומיין של

שב"ס (074-7831077 או 074-7831078).

אין שינוי ביתר רכיבי הענישה שנקבעו על ידי בית המשפט קמא.

מזכירות בית המשפט תעביר העתק פסק דין זה לשב"ס.

ניתן היום, ח' סיוון תשפ"ה, 04 יוני 2025, בפומבי
ובמעמד המערער, בא כוחו ובא כוח המשיבה.